

Revisionsrapport 2018

Genomförd på uppdrag av revisorerna
december 2018 - februari 2019

Stenungsunds kommun

Granskning av det kommunala
aktivitetsansvaret

EY

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund.....	4
2.2. Syfte och revisionsfrågor	4
2.3. Revisionskriterier.....	4
2.4. Genomförande	5
3. Styrning	6
3.1. Mål	6
3.2. Organisation och ansvarsfördelning	7
3.3. Målgrupp	7
3.4. Arbetsformer	8
3.5. Vår bedömning.....	11
4. Uppföljning och intern kontroll	13
4.1. Måluppfyllelse	13
4.2. Kommunstyrelsens uppföljning.....	14
4.3. Verksamhetens uppföljningar	15
4.4. Register och insatsuppföljning.....	15
4.5. Vår bedömning.....	16
5. Samverkan	17
5.1. Samverkansformer	17
5.2. Vår bedömning.....	19
6. Samlad bedömning	21
6.1. Bedömning utifrån revisionsfrågorna	21
6.2. Slutsats	22
Bilaga 1: Revisionskriterier	24
Bilaga 2: Källförteckning	28

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Stenungsunds kommun granskat hur kommunstyrelsen arbetar med att fullgöra det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, det vill säga i enlighet med lagar och föreskrifter.

I praktiken finns en förhållandevis god styrning inom arbetet med KAA där det finns goda förutsättningar inom Nösnäsgymnasiets organisation, samt att handlingsplan är styrande och stödjande i sammanhanget. Granskningen visar däremot att det finns utvecklingsområden i arbetet med att erbjuda lämpliga individuella åtgärder till ungdomar inom aktivitetsansvaret, då de åtgärder som erbjuds i dagsläget är begränsade utanför Plug-In.

Vad gäller uppföljning visar granskningen att kommunstyrelsen följer hur många ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret och vilka insatser som genomförts. Indikatorer och aktiviteter med bäring på KAA-arbetet är däremot otydliga och inte fullt ut mätbara, vilket leder till att effekter av insatser inom KAA-verksamheten inte följs upp tillräckligt. I måluppföljningen redovisas i nuläget enbart en siffra för Nösnäsgymnasiets elever, vilket inte kan anses ge kommunstyrelsen en tillräcklig bild av kommunen. Dokumentationen för ungdomar utanför Plug-In uppfyller inte alla heller alla de kriterier som finns i Skolverkets rekommendationer. Dessa brister gör att kommunstyrelsen inte på ett ändamålsenligt sätt kan säkerställa att kommunen lever upp till Skolverkets kriterium lämpliga individuella åtgärder.

Det finns behov av att tydliggöra samtliga verksamheters roll i arbetet med aktivitetsansvaret. Det finns otydligheter i socialtjänstens roll när det kommer till ungdomar som inte vill delta i insatser. I metodhandboken framgår inte heller några mät- och utvärderingsbara mål med samverkansformerna, i enlighet med Skolverkets rekommendationer. Dessa utmaningar försvårar kommunens möjligheter att verkställa uppdraget med att erbjuda ungdomarna lämpliga åtgärder.

Utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är vår sammanfattande bedömning att kommunstyrelsen inte fullt ut har säkerställt att det kommunala aktivitetsansvaret fullföljs på ett ändamålsenligt sätt. Kommunstyrelsen har i allt väsentligt en ändamålsenlig styrning, med en metodhandbok som är vägledande och stödjande i sammanhanget. Kommunstyrelsens uppföljning och kontroll inom området är däremot inte fullt ut ändamålsenlig.

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa att ungdomar utanför Plug-In som omfattas av aktivitetsansvaret erbjuds lämpliga åtgärder, som styrs av ungdomarnas behov. Detta för att leva upp till Skolverkets krav om att aktivt och löpande kunna erbjuda lämpliga individuella insatser.

- ▶ Säkerställa att insatser för ungdomar utanför Plug-In dokumenteras i enlighet med Skolverkets föreskrifter.
- ▶ Kvalitetssäkra och utförligt beskriva det statistiska underlag som återrapporteras till kommunstyrelsen.
- ▶ Följa upp resultatet av de åtgärder som vidtagits inom ramen för aktivitetsansvaret. Detta för att kommunstyrelsen ska kunna utvärdera Skolverkets kriterium gällande huruvida kommunen erbjuder lämpliga individuella åtgärder. Uppföljningen bör även ligga till grund för framtida resursfördelning och ytterligare stärka styrningen.
- ▶ Tillse att det skapas en dokumenterad rutin för samverkan mellan gymnasiet och samtliga samverkansaktörer som lever upp till Skolverkets rekommendationer.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

År 2015 förtydligades Skollagen (2010:800) avseende kommunernas ansvar för ungdomar som är folkbokförda i kommunen, som inte har fyllt 20 år, och som varken genomför eller har genomfört en gymnasieutbildning. Detta ansvar benämns i skollagen som kommunernas aktivitetsansvar. Av 29 kap. 9 § skollagen framgår att hemkommunen, det vill säga den kommun där en ungdom är folkbokförd, ska erbjuda ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret lämpliga individuella åtgärder. Kommunen ska också dokumentera sina insatser på lämpligt sätt och föra ett register över de ungdomar som omfattas av ansvaret.

Kommunstyrelsen utgör kommunens utbildningsnämnd och ansvarar för kommunens verksamhet som bedrivs utifrån skollagen. På uppdrag av kommunstyrelsen verkställer sektor Utbildning kommunens aktivitetsansvar. Av kommunens budget för 2018 framgår att Stenungsunds kommunfullmäktige har antagit flertalet mål avseende möjligheten att påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning vilket har koppling till det kommunala aktivitetsansvaret. Sektor Utbildning har brutit ned fullmäktiges mål i sektorspecifika mål.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående bedömt att det är väsentligt att granska hur kommunstyrelsen arbetar med att fullgöra det kommunala aktivitetsansvaret. I God revisionsred framkommer de grunder som revisorerna använder när de bedömer ansvarstagande i styrelser och nämnder. Ansvarsgrunder som är aktuella i denna granskning är bland annat risker för bristande ledning, styrning, uppföljning och kontroll.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens övergripande syfte är att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, det vill säga i enlighet med lagar och föreskrifter.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har kommunstyrelsen säkerställt en tillräcklig styrning för att fullgöra aktivitetsansvaret?
- ▶ Har kommunstyrelsen säkerställt tillräcklig uppföljning och intern kontroll avseende aktivitetsansvaret?
- ▶ Har kommunstyrelsen säkerställt en tillräcklig samverkan avseende det kommunala aktivitetsansvaret?

2.3. Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna för denna granskning utgörs av:

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Skollagen (2010:800)
- ▶ Reglemente för kommunstyrelsen

- ▶ Skolverkets allmänna råd avseende det kommunala aktivitetsansvaret
- ▶ Stenungsunds kommuns föreskrifter, riktlinjer och rutiner inom området

Revisionskriterierna beskrivs närmare i bilaga 1.

2.4. Genomförande

Granskningen grundas på intervjuer och dokumentstudier (se bilaga 2). Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att sakgranska rapporten. Granskningen är genomförd december 2018 – februari 2019.

3. Styrning

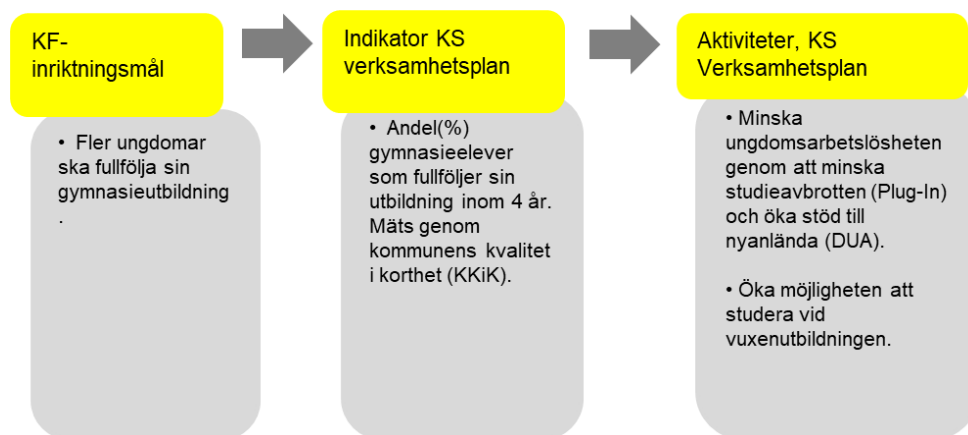
I avsnittet beskrivs den organisation och de arbetsformer som finns för aktivitetsansvaret i kommunen. Vidare redogörs för de mål som finns avseende aktivitetsansvaret. Avsnittet besvarar revisionsfrågan om kommunstyrelsen har säkerställt en tillräcklig styrning för att fullgöra aktivitetsansvaret.

3.1. Mål

I kommunfullmäktiges *Strategisk plan 2018–2020 Budget 2018* återfinns inriktningsmål som är kopplade till kommunens vision. Ett av inriktningsmålen med bäring på granskningsområdet är att fler ungdomar ska fullfölja sin gymnasieutbildning.

I *Verksamhetsplan 2018*, beslutad av kommunstyrelsen 23 oktober 2017, anges hur inriktningsmålet ska realiseras genom olika aktiviteter som ska utföras av sektor utbildning. De aktiviteter som har bäring på det kommunala aktivitetsansvaret är:

- ▶ Minska ungdomsarbetslösheten genom att minska studieavbrotten (Plug-In) och öka stöd till nyanlända (DUA).
- ▶ Öka möjligheten att studera vid vuxenutbildningen.

Kommunens kommunala gymnasium, Nösningsskolan, ansvarar för kommunens arbete med det kommunala aktivitetsansvaret. Gymnasiet har utarbetat en metodhandbok kopplat till aktivitetsansvaret. Metodhandboken anses motsvara Skolverkets krav på handlingsplan utifrån föreskrifterna för det kommunala aktivitetsansvaret. I denna ingår följande målsättningar:

- ▶ Att öka andelen elever som får gymnasieexamen på 3–4 år
- ▶ Att öka andelen ungdomar i målgruppen som återupptar studier med syfte att nå en gymnasieexamen *alternativt* öka andelen ungdomar i målgruppen som kommer i sysselsättning med syfte att i möjligaste mån bli självförsörjande

I granskningen har inte framkommit att kommunstyrelsen har beslutat om dessa målsättningar.

3.2. Organisation och ansvarsfördelning

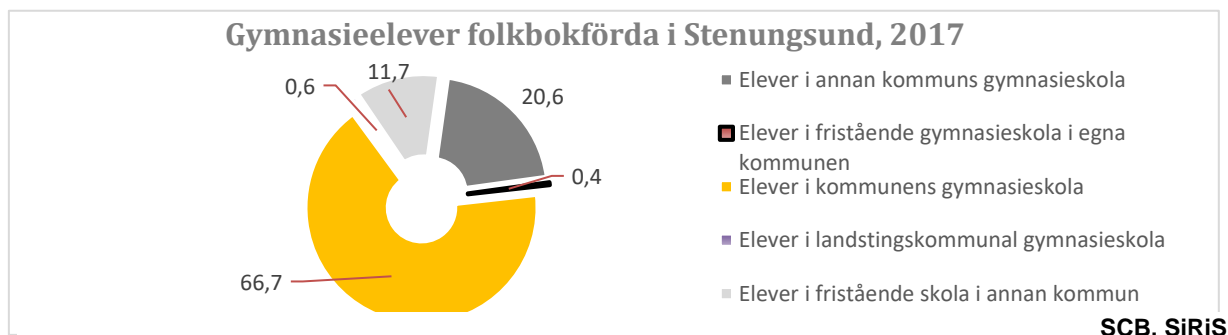
Kommunstyrelsen har en övergripande ledningsfunktion och ansvarar för att en helhetssyn genomsyrar alla verksamheter och utskott. Kommunstyrelsen är även delaktig i, på en övergripande nivå, att upprätta mål för de olika verksamheterna och ansvara för uppföljningen av dessa. För 2018 var *Bildnings- och socialutskottet* kommunstyrelsens utskott med beredningsansvar för ärenden från sektor utbildning, med ansvar för gymnasiala utbildningar. Från 2019 är det istället *Välfärdsutskottet* som har detta uppdrag. Utskottet svarar för uppföljning av verksamhetsområdenas ekonomi inom sitt ansvarsområde, men utför ingen myndighetsutövning¹.

Det är Nösningymnasiet som har huvudansvaret för aktivitetsansvaret. Gymnasiet har idag ca 1250 elever från både Stenungsunds kommun och andra kommuner. Gymnasiet är indelad i fyra skolenheter. Respektive skolenhet leds av en rektor underställd verksamhetschef. Därutöver finns en biträdande rektor/enhetschef med ansvar för aktivitetsansvaret. Denna funktion är sammankallande för KAA-gruppen. Inom gymnasiet finns även två SYV (å 25 procent KAA, 25 procent Plug-In) samt en administratör som huvudsakligen jobbar med KAA-aktuella ungdomar.

Kommunens arbetsmarknadsenhet, AME, underställd Sektor Utbildning är en uppdragsstyrd verksamhet som delvis arbetar med enskilda ungdomar, på uppdrag av Nösningymnasiet. AME:s målgrupp är bland annat ungdomar 16–24 år som är i behov av arbetsmarknadsinsatser, inklusive feriejobb. Enheten består av omkring 30 medarbetare.

3.3. Målgrupp

Enligt SCB beräknas 708 av kommunens folkbokförda elever gå i kommunens egna gymnasieskola². Per januari 2019 uppges i intervjuer att antalet folkbokförda elever i Stenungsund, inskrivna på gymnasiet vara 631 stycken, samt 360 köpta platser.

¹ Myndighetsutövning ligger istället under Social myndighetsnämnden.

² 12 elever studerar på Munkeröds friskola i Stenungsund.

Inom Stenungsunds kommun var det 2018 drygt 75 procent av de i kommunen folkbokförda gymnasieeleverna som tog examen inom fyra år. Av de som tog studieavbrott år 2016 var 2 procent av eleverna folkbokförda i Stenungsunds kommun.³ I *Måluppföljning augusti 2017* framkommer att orsakerna till avhopp från utbildning (som inte är till följd av jobberbjudande eller liknande) främst uppges vara brist på stöd. I granskningen framkom att skolan inte själv kan avhjälpa medicinska och sociala orsaker med pedagogiska åtgärder. Det handlar om ett behov av ökad samverkan för att möta psykisk ohälsa och utanförskap.

3.4. Arbetsformer

Aktivitetsansvaret innebär att kommunen ska hålla sig informerad om vilka ungdomar som omfattas av ansvaret. Kommunen ska även erbjuda dessa ungdomar lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning.

3.4.1. Rutiner för att identifiera och kontakta ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret

Möjliga vägar in till KAA är, bland annat, via rektor på grund-/gymnasieskola, Skola-individ- och familjeomsorg (SKIFO), Barn- och elevhälsan eller via databassystemet ELIN⁴. Via ELIN får även KAA-ansvariga på Nösnergymnasiet information om kommunens folkbokförda elever på en extern plats som gör studieavbrott. Av genomförda intervjuer framgår att det finns ett antal utmaningar i arbetet med att identifiera och kontakta ungdomar inom aktivitetsansvaret. En försvårande omständighet är att kommunen måste förlita sig på att skolorna rapporterar in när en elev börjar eller slutar. Det kan leda till att kommunen inte får information om att en ungdom blivit aktuell för aktivitetsansvaret i tid.

Enligt *Metodhandbok KAA 2017–2018* sker arbetet med att identifiera ungdomar i flera steg. Elevadministratör på Nösnergymnasiet stämmer av KAA-listan varje vecka. Efter att KAA-personalen identifierat de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret börjar arbetet med att kontakta ungdomarna. Processen ser ut som nedan.⁵

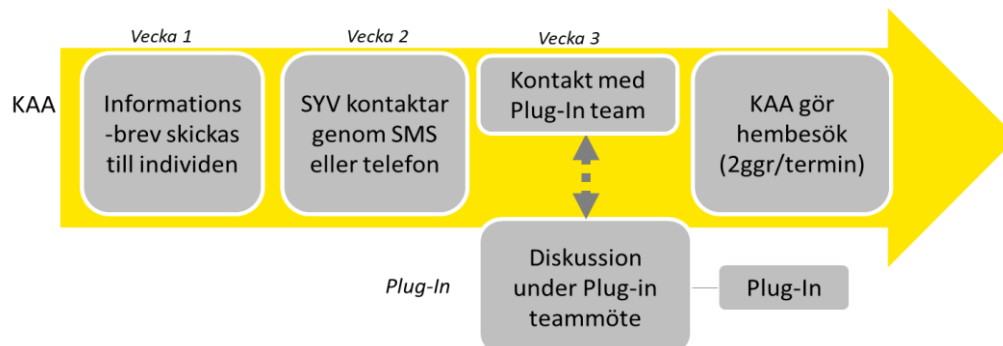
---

³ SCB, Skolverket

⁴ ELIN är Göteborgsregionens gemensamma elevinformationssystem. Systemet har en tillhörande modul för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) för att underlätta kommunernas rapporteringsskyldighet.

⁵ Kontakt med föräldrar sker om ungdomen är omyndig.

Processen går vidare ett steg om ungdomen inte responderar på tidigare steg. Nösnergymnasiets studie- och yrkesvägledare (SYV), inom KAA-teamet, initierar kontakt.

FÖRENKLAD BILD UTIFRÅN *METODHANDBOK – KOMMUNALA AKTIVITETSANSVARET*

Kontakt med Plug-in teamet tas enbart om ungdomen av olika skäl inte kan ta sig till skolan eller studieplats, och är en separat åtgärd. De intervjuade uppger även att hembesök främst genomförs av två KAA-medarbetare i de fall man inte på annat sätt lyckats komma i kontakt med ungdomen. Anledningen är att de ungdomar som ingår i aktivitetsansvaret ofta lever under svåra hemförhållanden eller lider av psykisk ohälsa vilket kan öka risken för att det uppstår situationer.

3.4.2. Åtgärder

När KAA-personalen kommit i kontakt med ungdomar inom aktivitetsansvaret ska lämpliga individuella åtgärder erbjudas. Följande åtgärder erbjuds i kommunen:

Studievägledning/coachning

Studie- och yrkesvägledaren som är ansvarig för aktivitetsansvaret (till 25 procent) erbjuder studie- och yrkesvägledning för denna målgrupp. Vägledningen kan omfatta stöd/vägledning tillbaka till gymnasiestudier eller alternativa studier samt stöd i kontakt med andra verksamheter så som vuxenutbildning, folkhögskola och arbetsförmedling. Denne kan också vid behov samordna studiebesök. Den unges behov och KAA teamets resurser styr vad som är möjligt. Dessutom finns det en studie- och yrkesvägledare som arbetar med fördjupad studie- och yrkesvägledning inom ramen för Plug in (till 25 procent av tjänsten).

Det framkommer i intervjuer att det upplevs saknas ett större utbud av åtgärder för ungdomar som inte befinner sig inom Plug-In. Medarbetare önskar större möjlighet för social träning och snabbare initiering av åtgärder för avhoppare, bland annat vad gäller praktik. Här upplevs att skolan har ett behov av en praktiksamordnare⁶. I dagsläget är den enda möjligheten till praktik genom AME.

⁶ I dagsläget finns en praktiksamordnare för elever på Introduktionsprogrammen. Verksamheten önskar däremot att även ungdomar inom KAA och elever på Nationellt program kan bli erbjudna detta.

Stöd vid Plug-In⁷

Plug-In-teamet består av specialpedagog, SYV och KAA-samordnare vilka arbetar mer aktivt med ungdomen, samt arbetsmarknadsenheten, fritid och socialtjänst. Teamet som arbetar aktivt med ungdomen har tillgång till en separat lokal utanför skolans område men kan också möta ungdomen vid Nösnäsgymnasiet. Uppdraget är att tillsammans med ungdomen hitta meningsfull sysselsättning i form av arbete, praktik eller utbildning. Arbetsformen inbegriper kartläggningar och handlingsplaner och initieras först efter att KAA-gruppen och elevhälsan bedömt att behov föreligger. Insatsen kan ges till ungdomar inom KAA, utanför KAA samt individer från andra kommuner. Det är främst elever som behöver mer tvärprofessionellt stöd och som har en komplex skolgång, som blir aktuella för Plug-In.

Plug-In initieras med en kartläggning kring varje individs lärmiljö, därefter upprättas en individuell handlingsplan som bland annat beskriver mål, hur insatsen ska genomföras och utvärderas. För varje individ utses en kontaktperson som ska säkerställa arbetet mot handlingsplanens mål.

Praktik

AME erbjuder praktikplatser och kan vara en länk till studier vid Komvux eller folkhögskola. För att ungdomen ska kvalificeras för en extern praktikplats krävs att ungdomen genomgår en intern praktik. Denna metodik innebär att ungdomen ska klara av en intern praktisk verksamhet om 160 timmar. Syftet är främst att ungdomen ska lära sig att passa tider och klara sociala sammanhang i arbetslivet. I intervjuer beskrivs däremot denna metodik inte vara flexibel nog och till viss del utgöra ett hinder för vissa ungdomar att nå extern praktik. Detta med anledning av att en del ungdomar har svårt att motivera sig under hela perioden, vilket gör att steget till en extern praktikplats är stort för vissa ungdomar.

Främsta möjligheten till praktik är genom AME. Nösnäsgymnasiets KAA-team problematiserar däremot att AME:s metodik kring intern praktik inte är tillräckligt flexibel, samt, inte tillräckligt attraktiv för ungdomar utanför Plug-in. Nösnäsgymnasiet har därför samordnat praktik för ett antal ungdomar genom att nyttja en praktiksamordnare anställd av en annan avdelning, introduktionsprogrammen, inom gymnasiet. Denne har idag inte tid eller i sitt uppdrag att samordna praktik inom ramen för aktivitetsansvaret.

Stöd i att söka vidare studier

Vad gäller möjligheten till vuxenutbildning finns ibland önskemål om att ungdomar yngre än 20 år får börja Komvux. Det har funnits något enstaka fall då ungdomen varit motiverad att fortsätta studera men hindrats av att individen varit för gammal för gymnasiestudier men för

---

⁷ Plug-In startade år 2012 som ett samverkansprojekt mellan SKL, Göteborgsregionens regionalförbund (GR) och ett antal andra kommuner. Plug-In finansierades av Europeiska Socialfonden och av de medverkande parterna. Syftet var att motverka studieavbrott i gymnasieskolan.

ung för vuxenutbildningen. Det finns exempel på kommuner där beslut tagits om att ungdomar ska kunna börja innan 20 års ålder.

För att skapa en bild av hur många som omfattas av aktivitetsansvaret samt vilka åtgärder som är vanligast redovisas statistik i tabellen nedan.

Åtgärd	Antal, per dec 2017 ⁸	Antal, per dec 2018
Pågående sysselsättning ⁹	84, varav 45 IM	46
Insatser via Plug-In	*10	13
Aktivitet pågår	3	-
Uppföljning pågår, aktivitet saknas	-	9
Uppföljning startad (kartläggning)	27	6
Nya ungdomar	17, varav 7 IM	2
Totalt	131	76

Medarbetare uppger i intervjuer att en del av minskningen kopplas till förändringen i 29 kap. 9 § skollagen, från och med 1 juli 2018, vilket bl.a. innebär att elever som går på ett introduktionsprogram (IM) inte längre omfattas av kommunernas aktivitetsansvar¹¹.

3.5. Vår bedömning

Av Skolverkets allmänna råd framgår att kommunen bör se till att det finns en ändamålsenlig organisation med en tydlig ansvarsfördelning och en strukturerad handlingsplan för arbetet med aktivitetsansvaret.

Granskningen visar att kommunstyrelsen har brutit ned fullmäktiges mål i verksamhetsplan. Nösnäsgymnasiet har i metodhandbok fastställt ytterligare mål kopplade till aktivitetsansvaret. Metodhandboken utgör verksamhetens handlingsplan för arbetet med KAA. Granskningen visar också att det finns vissa utmaningar utifrån kommunens ansvar att tillhandahålla individuella åtgärder. Det lyfts exempel på behov kopplat till möjligheter för social träning och snabbare initiering av åtgärder för avhoppare, bland annat vad gäller

⁸ En liknande detaljerad redovisning fanns inte för 2017.

⁹ 2018: De allra flesta av ungdomar med "pågående sysselsättning" har fått studiebevis från gymnasiet antingen studieförberedande eller yrkesprogram. Några har hoppat av gymnasiet under pågående läsår. De allra flesta jobbar. Dessa ungdomar inbegrips trots detta i kommuners ansvar, i enlighet med skollagen. 2017: Sysselsättning pågår innebar att de antingen var inskrivna på IM eller har annan egen aktivitet så som t.ex. arbete eller föräldraledighet. I den här kategorin fanns 2017 också de i KAA eller Plug in.

¹⁰Kategoriseringen fanns inte i 2017 års redovisning. Enligt information fanns det per december 2017 14 ungdomar inom Plug-In

¹¹ Av de 128 som räknades in i KAA 2017 var ca 54 elever inskrivna på IM. Till introduktionsprogrammen (IM) räknas preparandutbildning (IMPRE), programinriktat individuellt val (IMPRO), yrkesintroduktion (IMYRK), individuellt alternativ (IMIND) samt språkintrouktion (IMSPR).

praktik. Det finns indikationer på att samverkan med AME kan stärkas i syfte att åstadkomma samsyn kring praktikfrågor.

Vi bedömer utifrån ovanstående att kommunstyrelsen i huvudsak har tillsett en tillräcklig styrning av arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret även om det finns vissa utvecklingsområden. Utvecklingsområdena är kopplade till tillhandahållandet av individuella åtgärder och till praktik.

4. Uppföljning och intern kontroll

I avsnittet beskrivs vilken uppföljning och rapportering kommunstyrelsen får. Vidare beskrivs hur kommunen för register och dokumenterar insatser. Avsnittet besvarar frågan om kommunstyrelsen har säkerställt tillräcklig uppföljning och intern kontroll avseende aktivitetsansvaret.

4.1. Måluppfyllelse

I kommunstyrelsens verksamhetsplan 2018 framgår att det år 2016 var 81 procent av gymnasieeleverna som fullföljde sin utbildning inom fyra år. Kommunstyrelsens mål har sedan dess varit att öka andelen kontinuerligt.

Vi noterar att det i kommunens andra rapporter och bokslut redovisas ett annat utfall avseende gymnasieeleverna¹². Utfallet om 81 procent år 2016 kan inte heller verifieras genom offentlig statistik. I *Måluppfyllelse inriktningsmål, delårsbokslut 2018* anges att det av Nösnäsgymnasiets elever för läsåret 2016/2017 var 87 procent som tog examen inom fyra år. Den måluppföljning som kommunstyrelsen får ta del av avser därmed inte samtliga kommunens gymnasieelever.

Det framgår dock av statistik från Kolada att målsättningen för sektor Utbildning och KAA bör anses uppfylld då utfallet för 2018 är högre än utfallet för 2017 (samt, i aktuella fall 2016):

KKiK	Indikator	2016	2017	2018
	Gymnasieelever med examen inom 4 år (yrkesprogram, högskoleförberedande program och introduktionsprogram), folkbokförda i kommunen, %	73,5	72	75,3
	Gymnasieelever (högskoleförberedande program) med examen inom 4 år, folkbokförda i kommunen, %	82,6	83,1	83,8

KOMMUN- OCH LANDSTINGSDATABASEN, KKiK, SCB

SiRIS	Indikator	2017 ¹³	2018 ¹⁴
	Gymnasieelever med examen inom 4 år, nationella program, %	80,1	83,1
	Gymnasieelever, högskoleförberedande program, med examen inom 4 år, %	82,8	85,3

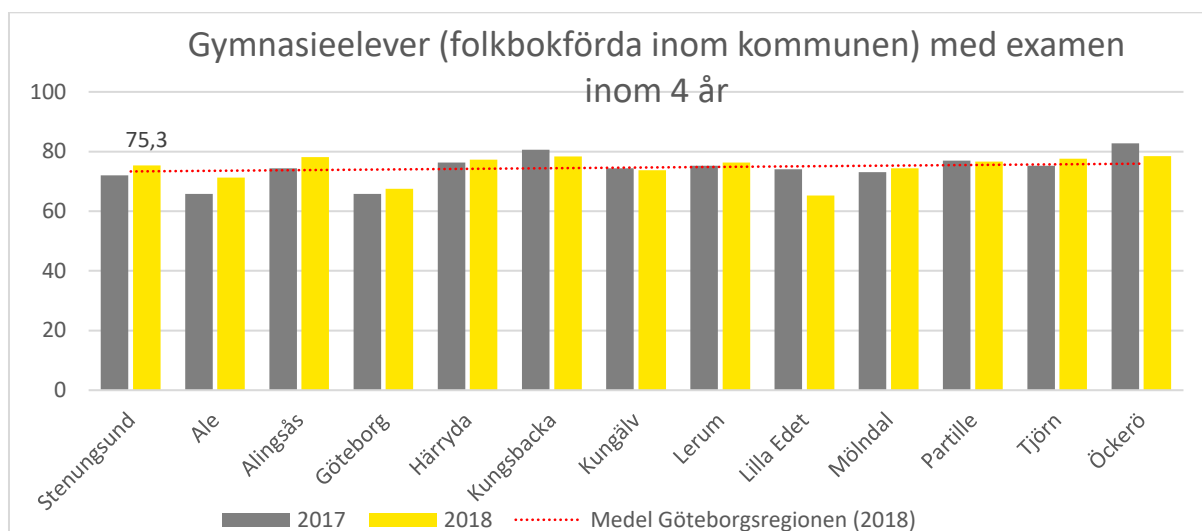
SiRIS, SALSA, SKOLVERKET

¹² Vi har i granskningen efterfrågat information gällande vilken statistik som inbegrips i de siffror som redovisas. Samtliga tillfrågade inom kommunen kan inte redogöra för ursprunget till de 81 procenten. I bokslutsrapport för 2017 redovisas en siffra om 80 % (läsåret 15/16) samt 84 % (läsåret 16/17)

¹³ Start läsåret 2013/2014

¹⁴ Start läsåret 2014/2015

Nedan redovisas antal gymnasieelever folkbokförda i hemkommunen som avslutat gymnasiet inom fyra år med examen. Stenungsunds kommun har 2018 ett resultat om 75,3 procent, att jämföra med medelvärdet för Göteborgsregionen på 74,6 procent.

4.2. Kommunstyrelsens uppföljning

Kommunstyrelsen följer upp måluppfyllelse och nyckeltal för Sektor Utbildning vid delårsbokslut och årsbokslut. Vid dessa tillfällen rapporteras bland annat arbetet med de fastställda aktiviteterna i verksamhetsplanen. I kommunens årsbokslut framgår att aktiviteterna i måluppfyllelsen vid delårsbokslut 2018 redovisas båda aktiviteterna som "påbörjade". Aktiviteterna är dock otydliga och inte fullt ut mätbara.

Verksamheten redovisar i bokslutsrapport antal avhopp, antal elever inom KAA samt andel elever vid Nösnergymnasiets som fullföljt utbildningen inom 4 år. Kommunstyrelsen får däremot ingen rapportering avseende samtliga av kommunens ungdomar då redovisningen inte inbegriper kommunens fristående skola.

Därutöver rapporterar skolan varje läsår det systematiska kvalitetsarbetet sammanställt på verksamhetsnivå, vilket bildnings- och socialutskottet tog del av den 28 mars 2018, § 24, samt 31 oktober 2018, varav kommunstyrelsen tog del av informationen 26 november 2018, § 263.

Vid genomgång av kvalitetsarbetet i utskottet har verksamhetschef redogjort för kvalitetsarbetet, inklusive KAA. Kommunstyrelsen har även besökt Nösnergymnasiet.

Kommunstyrelsen gör ingen uppföljning av resultat och effekter av de åtgärder som erbjudits ungdomar inom aktivitetsansvaret. Det saknas utvärdering och dokumentation kring

åtgärderna, exempelvis i vilken utsträckning ungdomar som deltagit i respektive aktivitet erhållit gymnasieexamen. Enbart för Plug-In finns erforderlig statistik över var eleverna återfinns därefter, däremot inte huruvida eleverna erhållit gymnasieexamen.

4.3. Verksamhetens uppföljningar

Styrgruppen har KAA-möten minst två gånger per termin där det stäms av hur arbetet med KAA fortlöper. Deltagande är verksamhetschef på Nösnergymnasiet, ansvarig enhetschef KAA och enhetschef på AME.

Därutöver har KAA-teamet administrativ uppföljning varje till varannan vecka med gymnasiets enhetschef KAA, elevadministratör och studie- och yrkesvägledare. Uppföljningen inkluderar uppdateringar kring ungdomar inskrivna i ELIN. Teamet genomför en utvärdering av KAA-målen en gång per år.

4.4. Register och insatsuppföljning

Nösnergymnasiet för register över de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret i Databassystemet, ELIN. Systemet har en tillhörande modul för KAA där information exporteras automatiskt till den SCB-fil som kommunerna är ålagda att skicka in till Skolverket två gånger per år. Modulen fungerar också som ett verktyg för KAA-handläggarna genom att det kontinuerliga uppföljningsarbetet kan registreras. Det uppges vara förhållandevis lätt att följa och registrera avhoppade ungdomar då det är kopplat till folkbokföringsregistret. I registret finns information om nuvarande aktivitet, orsak till varför den aktuella ungdomen omfattas av aktivitetsansvaret samt vilken åtgärd som erbjudits.

Kommunernas insatser för ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret ska dokumenteras. Dokumentationen ska vara ett stöd för den unge och kommunen, att utifrån en kartläggning av ungdomens mål, behov och förväntningar, komma överens om lämpliga individuella åtgärder. Dokumentationen sker i systemet ELIN som är gemensamt för Göteborgsregionens kommuner (GR).

Vad kommunernas dokumentation ska innehålla anges närmare i Skolverkets föreskrifter¹⁵:

1. Individuell planering och målet med insatserna
2. Vilka insatser som individen ansvarar för
3. Vilka insatser som kommunen ansvarar för
4. Vilka insatser som någon annan aktör ansvarar för
5. Vilka datum som insatsen ska påbörjas och avslutas
6. Orsaken till att insatsen upphört
7. Tidpunkter för uppföljning och utvärdering av insatsen

---

¹⁵ Skolverket, Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar, 2016

I syfte att avgöra om kommunstyrelsen har säkerställt att insatser dokumenteras i enlighet med Skolverkets krav har stickprov på insatsdokumentation genomförts. Av stickprovet framgår att det i dokumentationen endast återfinns dokumentation för kriterierna 5–7. Kriterierna 1–4 saknas. Orsaken uppges vara att dokumentationssystemet ELIN inte stödjer dokumentation av kriterierna 1–4.

För ungdomar inom ramen för Plug-In upprättas individuella handlingsplaner. I handlingsplanerna uppges finnas dokumentation för kriterierna 1–4¹⁶. Handlingsplaner upprättas dock inte för ungdomar som inte ingår i Plug-In verksamheten. För dessa ungdomar saknas därmed dokumentation som avser kriterierna 1-4.

4.5. Vår bedömning

Kommunens insatser för ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret ska dokumenteras i enlighet med Skolverkets föreskrifter. Enligt kommunallagen ska nämnder och styrelser tillse att verksamheten bedrivs i enlighet fullmäktiges mål och riktlinjer samt andra föreskrifter. De skall också tillse att den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen visar att förvaltningen för register över de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret och att kommunstyrelsen får information om hur många ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret. I granskningen har framkommit att dokumentationen av insatserna inte motsvarar Skolverkets föreskrifter för målgruppen som helhet. Vi har i granskningen inte heller kunnat verifiera att dokumentation av insatser för gruppen ungdomar som ingår i Plug-In verksamheten motsvarar föreskrifterna. Vad gäller måluppfyllelsen för det befintliga målet är den god sett till offentlig statistik tillgänglig genom Kolada och Skolverket. Vi noterar att det i rapporter till kommunstyrelsen finns viss statistik som inte kan verifieras i offentliga källor.

Det görs ingen uppföljning av resultatet av de åtgärder som erbjudits ungdomar inom aktivitetsansvaret. I intervjuer betonas att varje insats/åtgärd är individuellt utformad och således inte går att jämföras med varandra. Enligt vår bedömning finns det behov av att undersöka vilka åtgärder som är framgångsrika och hur resurser ska riktas för att nå effekt med åtgärderna.

Vi bedömer utifrån ovanstående att kommunstyrelsen inte fullt ut har säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av att dokumentationen följer Skolverkets föreskrifter. Vi bedömer också att kommunstyrelsen inte fullt ut har tillsett en ändamålsenlig uppföljning av arbetet utifrån effekt och resultat.

---

¹⁶ EY har trots förfrågan inte erhållit stickprov av individuella handlingsplaner och har därför inte kunnat verifiera detta.

5. Samverkan

I avsnittet beskrivs de samverkansformer som finns internt i kommunen och med externa aktörer. Avsnittet besvarar revisionsfrågan om huruvida kommunstyrelsen har säkerställt en tillräcklig samverkan avseende det kommunala aktivitetsansvaret.

5.1. Samverkansformer

Samverkansgrupperna nedan beskrivs främst utifrån inhämtad information i intervjuer. Samverkan mellan Nösnäsgymnasiets KAA-team och AME finns till viss del beskriven i *Metodhandbok KAA 2017-2018*. Samverkan mellan grundskolan och gymnasiet i samband med övergångar är beskriven i *Plan för övergångar mellan förskola-skola-gymnasium* medtillhörande processbeskrivningar. Det saknas däremot mät- och utvärderingsbara mål med samverkansformerna, i enlighet med Skolverkets rekommendationer.

Samverkan Plug-In

Styrgrupp

Styrgruppen för Plug-In innefattar verksamhetschefer från gymnasieskolan, elevhälsan, socialtjänst, Kompetens och utveckling, fritid samt AME. En funktion för elevhälsan är sammankallande och gruppen träffas ca en gång varannan månad. Stort ansvar ligger på att denna funktion förmedlar information som lyfts i de olika grupperna för att på så sätt skapa en samsyn.

Operativ grupp

Teamet som arbetar operativt med Plug-In rapporterar till styrgruppen. Den operativa gruppen består av funktioner från gymnasiet, socialtjänst, vuxenutbildning, AME samt fritid. Gruppen träffas varannan vecka. Vartannat tillfälle genomförs s.k. "Case", där individuella fall lyfts. Vid dessa tillfällen är ansvarig socialsekreterare närvarande.

Det framkommer i intervjuer att socialtjänsten tidigare, främst under 2017, inte haft kontinuerlig närvaro inom samverkansgruppen. Anledningen var att socialtjänsten under en period hade resursbrist. Detta uppges däremot ha förbättrats under 2018. Vidare problematiseras otydligheter i socialtjänstens roll när det kommer till ungdomar som inte vill delta i insatser. Socialtjänstens insatser bygger på frivilligt deltagande och om detta saknas uppstår en diskrepans mellan gymnasiet, AME och Socialtjänsten gällande rollfördelning. KAA-teamet har då svårt att hjälpa ungdomar som behöver ett mer tvärprofessionellt stöd och har tackat nej till insatser från socialtjänsten. KAA-teamet menar på att socialtjänsten, i större utsträckning, bör fortsätta hålla kontakt med en ungdom och vara tillgänglig även om ungdomen har tackat nej till en insats.

Samarbetet med individ- och familjeomsorgen (Socialtjänsten) kan problematiseras sett till den sekretess som råder. Inom ramen för KAA finns inom kommunen en rutin att

socialtjänsten, vid förfrågan, ska delge Nösängsgymnasiet information kring om de har en insats eller ej kring ungdom som KAA-teamet avser söka kontakt med. Inom Plug-In används även en samtyckesblankett som vårdnadshavare eller ungdom (om över 18 år) godkänner.

Samverkan AME-KAA

Styrgrupp

Den strategiska styrgruppen för AME inbegriper ledande funktioner inom gymnasiet, socialtjänst, vuxenutbildning, AME, fritid samt Arbetsförmedlingen. Styrgruppen sammankallas av sektorchef utbildning. Gruppen finns till viss del beskriven i *Metodhandbok KAA 2017–2018*. Det framgår hur ofta grupperna träffas men däremot inga mål med samverkan, i enlighet med Skolverkets rekommendationer.

Operativ grupp

Den operativa gruppen inbegriper representanter från skola, socialtjänst och Arbetsförmedling. I granskningen framkommer att Arbetsförmedlingen inte kontinuerligt varit närvarande. Ett flertal medarbetare önskar även en större närvaro av Arbetsförmedlingen inom informationsarbetet i gymnasieskolan.

Samverkansöverenskommelse, DUA

Kommunen har även en samverkansöverenskommelse¹⁷ med Arbetsförmedlingen angående utökat samarbete enligt DUA¹⁸. Överenskommelsen berör samverkan för att minska ungas arbetslöshet och revideras årligen i mars månad.

5.1.1. Övergång mellan grundskola och gymnasiet

Av intervjuer framkommer att samverkan med grundskolan är förhållandevis välfungerande vad gäller information om elever som befinner sig i riskzonen. Kommunen har en *Plan för övergångar mellan förskola-skola-gymnasium* vilken beskriver ett årshjul med beskrivningar över informationsutbyten och möten som ska äga rum gällande samtliga elever, men även elever som har extra stödbehov. Detta underlättar för kommunen att arbeta förebyggande med de elever som befinner sig i kommunens grundskola.

---

¹⁷ ÖVERENSKOMMELSE angående utökat samarbete enligt kriterier DUA "Unga till arbete" (Reviderad 2018-04-27), Stenungsunds kommun, Tjörns Kommun, Orust kommun, Arbetsförmedlingen Stenungsund

¹⁸ Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA) har regeringens uppdrag att främja statlig och kommunal samverkan och utvecklandet av nya samverkansformer i syfte att effektivisera unga och nyanländas etablering i arbetslivet.

Skola- Individ- och familjeomsorg (gymnasiet) (SKIFO)

SKIFO är ett samverkansarbete mellan grundskolan, gymnasieskolan och individ- och familjeomsorgen i Stenungsunds kommun. SKIFOs främsta uppgift är att ta fram hemmaplanslösningar för elever i grundskolan som har svårigheter att följa skolan och vara elever utifrån ett socialt och/eller normbrytande perspektiv. I dessa fall kan det däremot även handla om att hitta individanpassade lösningar i övergången från grundskola till gymnasieskola. SKIFO initieras efter att vårdnadshavare ansökt om SKIFO. Ungdomen tilldelas då en kontaktperson. Efter att eleven har fyllt 18 år är det inte längre aktuellt med kontaktperson genom SKIFO utan då är andra insatser aktuella.

5.2. Vår bedömning

Av Skolverkets allmänna råd framgår att kommunen bör identifiera vilka myndigheter och andra aktörer som kan vara aktuella att samverka med inom ramen för aktivitetsansvaret. Kommunen ska också skapa förutsättningar och ha ändamålsenliga rutiner för samverkan såväl inom kommunen som med berörda myndigheter och andra aktörer.

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis har säkerställt en tillräcklig samverkan avseende det kommunala aktivitetsansvaret. Kommunen har ett antal samverkansformer vilka, till viss del, finns beskrivna i Metodhandbok KAA 2017–2018. Kommunstyrelsen lever dock inte fullt ut upp till Skolverkets krav avseende goda förutsättningar och ändamålsenliga rutiner för samverkan inom kommunen såväl som med andra aktörer. I metodhandboken framgår exempelvis inga mät- och utvärderingsbara mål med samverkansformerna, i enlighet med Skolverkets rekommendationer.

Det finns aktörer som har en viktig roll i arbetet med aktivitetsansvaret, bland annat Socialtjänsten och Arbetsförmedlingen, som inte är involverade i tillfredställande utsträckning. Det finns även en brist på samsyn mellan kommunen och Arbetsförmedlingen vad gäller det mer proaktiva arbetet. KAA-medarbetare önskar en större närvaro av Arbetsförmedlingens informativa arbete på skolan.

Det finns behov av att tydliggöra samtliga verksamheters roll i arbetet med aktivitetsansvaret¹⁹. Det finns otydligheter i socialtjänstens roll när det kommer till ungdomar som inte vill delta i insatser. Socialtjänstens insatser bygger på frivilligt deltagande och om detta saknas uppstår en bristande samsyn mellan gymnasiet, AME och socialtjänsten gällande ansvar och rollfördelning. KAA-teamet menar på att socialtjänsten, i större

---

¹⁹ Skolinspektionen noterade i sin kvalitetsuppföljning 2018 att många kommuner brister i samverkan i det att "frågan alltför ofta stannade inom den förvaltning som arbetade med aktivitetsansvaret". För att förbättra styrning och ledning av aktivitetsansvaret rekommenderades därför: "klargörande av ansvars- och uppgiftsfördelning för de som arbetade med aktivitetsansvaret i kommunen samt utvecklande av rutiner för samverkan inom kommunens egen organisation men också med externa aktörer". Att motivera ungdomar tillbaka till sin utbildning, S. 17

utsträckning, bör fortsätta hålla kontakt med en ungdom och vara tillgänglig även om ungdomen har tackat nej till en insats.

Dessa utmaningar försvårar uppdraget att sätta in lämpliga åtgärder för de ungdomar som ingår i aktivitetsansvaret. En samsyn kring aktivitetsansvaret mellan sektorerna är centralt för att skapa goda förutsättningar för samverkan. Det saknas en dokumenterad rutin för samverkan vilket sannolikt skulle tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen kopplat till KAA.

Vi belyser även vikten av att styrgruppen förmedlar tydliga direktiv till den operativa gruppen. Detta för att stärka samsynen inom arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret.

6. Samlad bedömning

6.1. Bedömning utifrån revisionsfrågorna

Revisionsfrågor	Svar
Har kommunstyrelsen säkerställt en tillräcklig styrning för att fullgöra aktivitetsansvaret?	<p>Ja. I praktiken finns en förhållandevis god styrning inom arbetet med KAA där det finns goda förutsättningar inom Nösnäsgymnasiets organisation, samt att handlingsplan är styrande och stödjande i sammanhanget.</p> <p>Vi bedömer utifrån ovanstående att kommunstyrelsen i huvudsak har tillsett en tillräcklig styrning av arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret även om det finns vissa utvecklingsområden. Utvecklingsområdena är kopplade till tillhandahållandet av individuella åtgärder och till praktik.</p> <p>Vi belyser däremot vikten av att styrgruppen för KAA förmedlar tydliga direktiv till den operativa gruppen. Detta för att stärka samsynen inom arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret.</p>
Har kommunstyrelsen säkerställt tillräcklig uppföljning och intern kontroll avseende aktivitetsansvaret?	<p>Nej, inte fullt ut. Verksamheten för register över ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret genom ELIN, vilket även redovisas till kommunstyrelsen. Granskningen visar att dokumentationen av insatserna inte motsvarar Skolverkets föreskrifter för målgruppen som helhet. I granskningen har inte verifierats att dokumentation av insatser för gruppen ungdomar som ingår i Plug-In verksamheten motsvarar föreskrifterna.</p> <p>Kommunstyrelsen följer upp måluppfyllelse och nyckeltal för Sektor Utbildning vid delårsbokslut och årsbokslut. Därutöver rapporterar skolan varje läsår det systematiska kvalitetsarbetet sammanställd på verksamhetsnivå till utskott och kommunstyrelsen. Nyckeltalen i uppföljningen är enligt vår mening för begränsade för att ge kommunstyrelsen tillräckligt underlag.</p> <p>Det finns behov av att undersöka vilka åtgärder som är framgångsrika och hur resurser ska riktas för att nå effekt med åtgärderna. Eftersom delmål och aktiviteter med bäring på KAA-arbetet inte är tydliga och inte fullt ut mätbara, leder det även till att effekter av insatser inom KAA-verksamheten inte följs upp.</p>

	<p>Vi bedömer utifrån ovanstående att kommunstyrelsen inte fullt ut har säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av att dokumentationen följer Skolverkets föreskrifter. Vi bedömer också att kommunstyrelsen inte fullt ut har tillsett en ändamålsenlig uppföljning av arbetet utifrån effekt och resultat.</p>
<p>Har kommunstyrelsen säkerställt en tillräcklig samverkan avseende det kommunala aktivitetsansvaret?</p>	<p>Delvis. Det finns flera kontinuerliga fora för att främja en samsyn mellan skolan, arbetsmarknadsenheten, IFO och Arbetsförmedlingen. Samverkan mellan grundskolan och gymnasieskolan är god. Kommunen har en <i>Plan för övergångar mellan förskola-skola-gymnasium</i>. Kommunstyrelsen lever dock inte fullt ut upp till Skolverkets krav avseende goda förutsättningar och ändamålsenliga rutiner för samverkan inom kommunen såväl som med andra aktörer. I metodhandboken framgår exempelvis inga mät- och utvärderingsbara mål med samverkansformerna, i enlighet med Skolverkets rekommendationer.</p> <p>Det finns behov av att tydliggöra samtliga verksamheters roll i arbetet med aktivitetsansvaret. Det finns otydligheter i socialtjänstens roll när det kommer till ungdomar som inte vill delta i insatser. Det finns även en brist på samsyn mellan kommunen och Arbetsförmedlingen vad gäller det mer proaktiva arbetet. Vi bedömer mot bakgrund av detta att kommunstyrelsen delvis har säkerställt en tillräcklig samverkan avseende det kommunala aktivitetsansvaret.</p>

6.2. Slutsats

Utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är vår sammanfattande bedömning att kommunstyrelsen inte fullt ut har säkerställt att det kommunala aktivitetsansvaret fullföljs på ett ändamålsenligt sätt. Kommunstyrelsen har i allt väsentligt en tillsett ändamålsenlig styrning. Kommunstyrelsens uppföljning och kontroll inom området är däremot inte fullt ut ändamålsenlig.

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa att ungdomar utanför Plug-In som omfattas av aktivitetsansvaret erbjuds lämpliga åtgärder, som styrs av ungdomarnas behov. Detta för att leva upp till

Skolverkets krav om att aktivt och löpande kunna erbjuda lämpliga individuella insatser.

- ▶ Säkerställa att insatser för ungdomar utanför Plug-In dokumenteras i enlighet med Skolverkets föreskrifter.
- ▶ Tillse att underlaget som rapporteras till kommunstyrelsen är kvalitetssäkrat och tillräckligt.
- ▶ Följa upp resultatet av de åtgärder som vidtagits inom ramen för aktivitetsansvaret. Detta för att kommunstyrelsen ska kunna utvärdera Skolverkets kriterium gällande huruvida kommunen erbjuder lämpliga individuella åtgärder. Uppföljningen bör även ligga till grund för framtida resursfördelning och ytterligare stärka styrningen.
- ▶ Tillse att det skapas en dokumenterad rutin för samverkan mellan gymnasiet och samtliga samverkansaktörer som lever upp till Skolverkets rekommendationer.

Stenungsund 25 mars 2019

Madeleine Gustafsson
Verksamhetsrevisor

Jan Darrell
Kvalitetssäkrare

Bilaga 1: Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Skollagen (2010:800)
- ▶ Reglemente för kommunstyrelsen
- ▶ Skolverkets allmänna råd avseende det kommunala aktivitetsansvaret
- ▶ Stenungsunds kommuns föreskrifter, riktlinjer och rutiner inom området

Kommunallagen (2017:725)

Enligt 6 kap. 6 § kommunallagen skall nämnderna/styrelsen inom sitt område tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Skollagen (2010:800)

I 29 kap. § 9 skollagen regleras kommunens aktivitetsansvar. Enligt den omfattar en kommuns aktivitetsansvar ungdomar i kommunen som:

- ▶ Har fullgjort sin skolplikt²⁰
- ▶ Inte har fyllt 20 år
- ▶ Inte genomför utbildning på nationella program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning
- ▶ Inte har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning

Från och med 1 juli 2018 ändras 29 kap. 9 § skollagen, vilket bl.a. innebär att elever som går på ett introduktionsprogram inte längre omfattas av kommunernas aktivitetsansvar.

För att det ska anses att en elev har fullföljt ett nationellt program ska det ha utfärdats ett examensbevis. För att få ett examensbevis ska eleven ha betyg från alla kurser och på det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan. En elev som endast erhållit ett

---

²⁰ För elever i grundskolan och grundsärskolan upphör skolplikten vid utgången av vårterminen det nionde året efter att eleven har börjat skolan. Om en elev inte har gått ut högsta årskursen efter nio respektive tio år förlängs skolplikten ett år i taget men som längst tills eleven fyller 18 år. När skolplikten har upphört anses skolplikten fullgjord.

studiebevis ingår således inte i det kommunala aktivitetsansvaret. Studiebevis utfärdas till en elev som inte uppfyller kraven för en examen.

Enligt det kommunala aktivitetsansvaret ska en kommun:

- ▶ Löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret är sysselsatta
- ▶ Erbjuder de ungdomar som berörs lämpliga individuella åtgärder
- ▶ I första hand erbjuda åtgärder som syftar till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning
- ▶ Dokumentera sina insatser på ett lämpligt sätt
- ▶ Föra ett register över de ungdomar som omfattas av ansvaret

I 15:e och 18:e kapitlet finns allmänna bestämmelser om gymnasieskolan respektive gymnasiesärskolan. Enligt dessa ska en skola med en annan huvudman än hemkommunen snarast meddela hemkommunen när en elev som inte fyllt 20 år är frånvarande i betydande utsträckning utan giltiga skäl. Skolans skyldighet att ge stöd eller särskilt stöd till elever påverkas inte av skyldigheten att upplysa kommunen om frånvaro.

Reglemente för kommunstyrelsen

Enligt reglementet fullgör kommunstyrelsen kommunens uppgifter inom utbildningsområdet, vilket inbegriper det kommunala aktivitetsansvaret.

Skolverkets allmänna råd avseende det kommunala aktivitetsansvaret

För att precisera kraven i lagar och föreskrifter har Skolverket tagit fram allmänna råd kring ett antal frågor. Råden är rekommendationer kring tillämpning av lagar, förordningar och föreskrifter.

1. Att styra och leda arbetet

Hemkommunen bör:

- ▶ Se till att det finns en ändamålsenlig organisation med en tydlig ansvarsfördelning och en strukturerad handlingsplan för arbetet med aktivitetsansvaret
- ▶ Identifiera vilka myndigheter och andra aktörer som kan vara aktuella att samverka med inom ramen för aktivitetsansvaret
- ▶ Skapa förutsättningar och ha ändamålsenliga rutiner för samverkan såväl inom kommunen som med berörda myndigheter och andra aktörer

2. Löpande identifiera, informera och kontakta

Hemkommunen bör:

- ▶ Se till att det finns förutsättningar och rutiner förberörd personal att löpande under året identifiera och hålla sig informerad om hur de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret är sysselsatta
- ▶ Se till att tillvägagångssätten för att komma i kontakt med ungdomar anpassas utifrån deras situation och behov
- ▶ Se till att det finns ändamålsenliga rutiner för att ta emot information när en elev börjar eller slutar vid, eller utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning från, en gymnasieskola eller gymnasiesärskola med en annan huvudman

Huvudmannen för utbildningen bör:

- ▶ Se till att det finns ändamålsenliga rutiner för att informera hemkommunen när en elev börjar eller slutar vid, eller utan giltiga skäl är frånvarande i betydande utsträckning från, en gymnasieskola eller gymnasiesärskola

3. Lämpliga individuella åtgärder ska erbjudas

Hemkommunen bör:

- ▶ Se till att det finns förutsättningar och förankrade rutiner för berörd personal att aktivt och löpande kunna erbjuda lämpliga individuella åtgärder till de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret
- ▶ Se till att samverka med berörda myndigheter och andra aktörer för att samordna lämpliga individuella åtgärder

4. Dokumentationsansvar

Hemkommunen bör:

- ▶ Se till att det finns förutsättningar och rutiner så att berörd personal kan dokumentera insatser till ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret

5. Förande av register

Hemkommunen bör:

- ▶ Ha rutiner för att inhämta uppgifter om och föra register över de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret
- ▶ Ha rutiner för att lämna uppgifter till Skolverket för uppföljning och utvärdering av hur kommunen uppfyller sina skyldigheter i fråga om de ungdomar som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret

Skolverkets föreskrifter om innehållet i dokumentationen av insatser för de ungdomar som omfattas av kommunernas aktivitetsansvar (SKOLFS 2015:61)

Dokumentationens innehåll, 3 §

Föreskrifterna anger att insatser ska dokumenteras. Dokumentationen om insatser för de ungdomar i kommunen som omfattas av aktivitetsansvaret ska, om det är aktuellt, innehålla uppgifter om:

- ▶ individuell planering och målet med insatserna,
- ▶ vilka insatser som individen ansvarar för,
- ▶ vilka insatser som kommunen ansvarar för,
- ▶ vilka insatser som någon annan aktör ansvarar för,
- ▶ vilka datum som insatsen ska påbörjas och avslutas,
- ▶ orsaken till att insatsen upphört, och
- ▶ tidpunkter för uppföljning och utvärdering av insatsen.
- ▶ Vid ändring av insatserna ska dokumentationen enligt första stycket revideras.

Bilaga 2: Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Verksamhetschef, Nösningymnasiet
- ▶ Bitr. Rektor IM, Nösningymnasiet (ansvarig KAA)
- ▶ Enhetschef, Arbetsmarknadsenheten (AME)
- ▶ Utvecklare, Kompetens och utveckling
- ▶ Studie- och yrkesvägledare KAA, Nösningymnasiet
- ▶ Studie- och yrkesvägledare Plug-In, Nösningymnasiet
- ▶ Arbetsledare, barn- och unga, Sektor Socialtjänst

Dokument:

- ▶ Bilaga 1, Måluppföljning augusti 2017
- ▶ Måluppföljning inriktningsmål, delårsbokslut 2018, bilaga 1
- ▶ Plug In, Sveriges kommuner och landsting, 2015
- ▶ Strategisk plan 2018–2020 Budget 2018
- ▶ Verksamhetsplaner för Stenungsunds kommun 2018 – mål och budget, beslutad av kommunstyrelsen 23 oktober 2017, § 224
- ▶ Bokslutsrapporter för Sektor Utbildning 2017
- ▶ Metodhandbok – kommunala aktivitetsansvaret (KAA), Stenungsund, 2017/2018
- ▶ Reglemente och arbetsformer för kommunstyrelsen, beslutad av kommunfullmäktige 25 juni 2018, § 105
- ▶ Kommunstyrelsen, sammanträdesprotokoll, 26 november 2018.
- ▶ Protokoll, Bildnings- och socialutskottet, 28 mars 2018.
- ▶ Protokoll, Bildnings- och socialutskottet, 31 oktober 2018.
- ▶ ÖVERENSKOMMELSE angående utökat samarbete enligt kriterier DUA "Unga till arbete" (Reviderad 2018-04-27), Stenungsunds kommun, Tjörns Kommun, Orust kommun, Arbetsförmedlingen Stenungsund
- ▶ Plan för övergångar mellan förskola-skola-gymnasium, barn och elevhälsan, reviderad 12 april 2018.
- ▶ Skolinspektionen, Att motivera ungdomar tillbaka till sin utbildning, 2018